

O'RTA MAXSUS KASB-HUNAR TA'LIMIDA INFORMATIKA FANIDAN DIDAKTIK MATERIALLAR

O'ktamov Madadjon O'ktam o'g'li

Shahrisabz davlat pedagogika instituti Matematika va ta'limda axborot texnologiyasi
kafedrasi o'qituvchisi

Ergashov Norkamol To'ra o'g'li

Matematika va informatika ta'lim yo'nalishi talabasi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.14997519>

Annotatsiya. O'rta maxsus kasb-hunar ta'limida informatika fani bo'yicha didaktik materiallar ta'lim jarayonining samaradorligini oshiradi. Ular o'quvchilarga informatika asoslarini o'rganishda yordam beradi, amaliy ko'nikmalarni rivojlantiradi va o'qituvchilarga darsni samarali tashkil etishda qo'llanma bo'lib xizmat qiladi. Didaktik materiallar, jumladan, darsliklar, testlar, interaktiv mashqlar va laboratoriya ishlari, o'quvchilarni zamonaviy texnologiyalar bilan tanishtiradi va ularning kasbiy malakalarini oshiradi.

Аннотация. В средне-специальном профессиональном образовании информационные материалы по информатике играют важную роль в повышении эффективности учебного процесса. Эти материалы помогают учащимся освоить основы информатики, развивать практические навыки и служат поддержкой для преподавателей в организации учебных занятий. Дидактические материалы, такие как учебники, тесты, интерактивные задания и лабораторные работы, знакомят учащихся с современными технологиями и способствуют повышению их профессиональных компетенций.

Annotation. In vocational education, didactic materials for computer science play a crucial role in enhancing the effectiveness of the learning process. These materials help students grasp the fundamentals of computer science, develop practical skills, and serve as a guide for teachers in organizing lessons. Didactic materials such as textbooks, tests, interactive exercises, and lab work introduce students to modern technologies and contribute to the improvement of their professional competencies.

Kalit so'zlar. O'rta maxsus kasb-hunar ta'limi, informatika fani, didaktik materiallar, ta'lim samaradorligi, o'quvchilar, amaliy ko'nikmalar, o'qituvchilar, darsliklar, testlar, interaktiv mashqlar, laboratoriya ishlari, zamonaviy texnologiyalar, kasbiy malakalar, o'quv jarayoni.

Ключевые слова. Среднее специальное образование, информатика, дидактические материалы, эффективность обучения, учащиеся, практические навыки, преподаватели, учебники, тесты, интерактивные задания, лабораторные работы, современные технологии, профессиональные компетенции, учебный процесс.

Keywords. Vocational education, computer science, didactic materials, learning effectiveness, students, practical skills, teachers, textbooks, tests, interactive exercises, lab work, modern technologies, professional competencies, learning process.

Informatika fani o'rta maxsus kasb-hunar ta'limida muhim o'rin egallaydi. Bugungi kunda texnologiyalarning rivojlanishi va raqamli dunyoning tobora kengayishi kasb-hunar ta'limining sifatini oshirishni talab etadi. Informatika fanidan samarali ta'lim berish uchun didaktik materiallar muhim ahamiyatga ega. Ular o'quvchilarga nafaqat nazariy bilimlarni,

balki amaliy ko'nikmalarni ham egallashda yordam beradi. Didaqtik materiallar o'quv jarayonini yanada samarali tashkil etish, o'quvchilarning qiziqishini oshirish va o'qituvchilarga o'quv faoliyatini o'tkazishda qo'llanma bo'lib xizmat qiladi. Ushbu materiallarning to'g'ri va samarali qo'llanilishi kasb-hunar ta'limining sifatini sezilarli darajada oshirishi mumkin.

O'rta maxsus kasb-hunar ta'limida informatika fani zamonaviy ishchi kuchini tayyorlashda muhim ahamiyatga ega. Informatikaning ta'limda qo'llanilishi nafaqat bilimlarni, balki texnologik vositalardan samarali foydalanish ko'nikmalarini ham rivojlantiradi. Shu sababli, informatika fanidan didaktik materiallar yaratish, o'quvchilarning bilim olish jarayonini yanada samarali qilishga yordam beradi.

Didaqtik materiallar turlari va ularning o'quv jarayonidagi o'рни: Didaqtik materiallar o'quv jarayonini turli usullar bilan qo'llab-quvvatlashni ta'minlaydi. Ular asosan quyidagi turlarga bo'linadi:

Darsliklar va o'quv qo'llanmalari - o'quvchilarga nazariy bilimlarni o'rganish uchun zarur asoslarni taqdim etadi. Bu materiallar o'quvchilarga mavzu bo'yicha to'liq va tizimli ma'lumotlar beradi.

Testlar va topshiriqlar - o'quvchilarning bilimlarini tekshirish va baholashda foydalaniladi. Testlar o'quvchilarning nazariy bilimlarini amaliy jihatdan qo'llash ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi.

Interaktiv mashqlar va dasturiy ta'minotlar - o'quvchilarga informatika dasturlari va tizimlaridan foydalanish ko'nikmalarini shakllantiradi. Interaktiv mashqlar o'quvchilarni darsda faol ishtirok etishga undaydi va ularning qiziqishini oshiradi.

Laboratoriya ishlar - amaliy ko'nikmalarni rivojlantirish uchun zarur bo'lgan vositalardan biridir. Laboratoriya ishlarida o'quvchilar kompyuter dasturlari bilan ishlash, algoritmlarni tuzish va tizimlarni yaratish bo'yicha ko'nikmalarni o'zlashtiradi.

Didaktik materiallarning muhim xususiyatlari - didaktik materiallar samarali bo'lishi uchun ularning bir nechta xususiyatlari bo'lishi kerak:

Interaktivlik - o'quvchilarning faolligini oshirish va materialga qiziqishini kuchaytirish uchun didaktik materiallar interaktiv bo'lishi zarur.

Oson tushunish - materiallar o'quvchilarga tushunarli va sodda bo'lishi kerak. Matematik va informatika mavzulari murakkab bo'lishi mumkin, shuning uchun materiallar qiyin bo'lmasligi, lekin qiziqarli va tushunarli bo'lishi muhim.

Zamonaviy texnologiyalarga asoslanish - didaktik materiallar zamonaviy texnologiyalar va kompyuter dasturlarini o'z ichiga olishi kerak. Bu o'quvchilarga amaliy tajriba va bilimlarni zamonaviy vositalar bilan o'zlashtirishga yordam beradi.

Didaktik materiallarni ishlab chiqish jarayoni - didaktik materiallarni ishlab chiqishda bir nechta muhim bosqichlar mavjud:

Maqsadni aniqlash - didaktik materiallarning asosiy maqsadi o'quvchilarga informatika fanidan aniq bilim va ko'nikmalarni berishdir. Maqsadni aniqlashdan so'ng, materiallarning tarkibi va shakli belgilanadi.

Materiallarni yaratish - o'quv materiallari turli formatlarda ishlab chiqilishi mumkin: matnli materiallar, videolar, interaktiv mashqlar va testlar.

Sinovdan o'tkazish - yaratilgan materiallar o'quvchilarga sinovdan o'tkazilib, ularning samaradorligi baholanadi.

Tuzatish va takomillashtirish - sinov jarayonida aniqlangan kamchiliklar va o'zgartirishlar kiritilib, materiallar takomillashtiriladi.

Amaliyot va laboratoriya ishlari - informatika fani bo'yicha o'quvchilarning amaliy ko'nikmalarini shakllantirishda laboratoriya ishlari katta ahamiyatga ega. Bu jarayon davomida o'quvchilar kompyuter texnikasidan foydalanib, dasturlarni ishlab chiqish, algoritmlar yaratish, va turli dasturiy ta'minotlarni tahlil qilishni o'rganadilar. Laboratoriya ishlari orqali o'quvchilar bilimni amaliyotda qo'llashni o'rganib, o'z kasbiga tayyorlanadilar.

Zamonaviy didaktik materiallar - zamonaviy didaktik materiallar kompyuter texnologiyalaridan foydalanishni o'z ichiga olgan holda, o'quvchilarga ko'proq interaktiv va vizual o'qish imkoniyatlarini taqdim etadi. Bu materiallar orqali o'quvchilarga murakkab mavzularni o'rganish osonlashadi va o'quv jarayoni ko'proq qiziqarli va samarali bo'ladi.

Informatika fanidan didaktik materiallar o'quvchilarning nazariy va amaliy bilimlarini mustahkamlashga yordam beradi. O'quv jarayonida didaktik materiallardan to'g'ri foydalanish, o'quvchilarning muvaffaqiyatini oshiradi va ularni zamonaviy texnologiyalarni samarali qo'llashga tayyorlaydi. Shu bilan birga, o'qituvchilarga o'quv jarayonini samarali tashkil etishda yordam beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar/Используемая литература/References:

1. Musurmanova, Yayra, and Jasmina Toshpo'lotova. "Iqtisodiyotni raqamlashtirish sharoitida iqtisodiy jarayonlar va moliyaviy munosabatlarning transformatsiyasi." (2024): 38-41.
2. Uktamov, M. "Modeling the professional training development of future teachers through computer training." Science and innovation 2.B9 (2023): 139-141.
3. Октамов, Мададжон, Жасмина Тошполотова, and Яйра Мусурманова. "Aniq fanlarni o'qitishda zamonaviy pedagogik texnologiyalarni qo'llagan holda dars jarayonlarini tashkil etish." Новый Узбекистан: наука, образование и инновации 1.1 (2024): 432-434.
4. Madadjon, O'Ktamov. "PEDAGOGIKA OLIY TA'LIM MUASSASALARI TALABALARINING INFORMATIKADAN AXBOROT-TEKNOLOGIK KOMPETENTLIGINI RIVOJLANTIRISH METODIKASI." Academic research in educational sciences 4.CSPU Conference 1 (2023): 275-281.
5. O'G'Li, Madadjon O'Ktam. "Kuzatuv quduqlarida yer osti suvlarini gidrorejim parametrlarini masofaviy nazorat qilishning avtomatlashgan tizimlari." Science and Education 2.12 (2021): 202-211.
6. Usmon o'g'li, Musirmanov Shohboz. "IJTIMOIY TARMOQLAR ORQALI TURISTIK JOYLARNI REKLAMA QILISH VA MIJOZLAR BILAN SAMARALI ALOQA O'RNATISH." Scientific Journal of Actuarial Finance and Accounting 4.10 (2024): 369-374.
7. Xabibullayevich, Abdullayev Safibullo, et al. "TECHNOLOGY OF ORGANIZATION OF ENVIRONMENT FOR THE DEVELOPMENT OF ERGONOMIC CULTURE." Harvard Educational and Scientific Review 1.1 (2021).
8. Beknazarova, Saida, et al. "METHOD OF FILTERING DIGITAL IMAGES BY PULSE CHARACTERISTIC IN THE SPECTRAL REGION." Актуальные вопросы развития инновационно-информационных технологий на транспорте 2021 (2021): 66-69.
9. Musirmanov, Shohboz. "TURIZM SOHASIDA KADRLAR TAYYORLASHDA AMALIYOT VA NAZARIYANING PEDAGOGIK UYG'UNLIGI." Ижтимоий-гуманитар фанларнинг долзарб

муаммолари/Актуальные проблемы социально-гуманитарных наук/Actual Problems of
Humanities and Social Sciences. 4.11

